

OB 50-LETNICI VISOKE ŠOLE ZA ZDRAVSTVO UNIVERZE V LJUBLJANI

50TH ANNIVERSARY OF THE NURSING COLLEGE OF THE LJUBLJANA
UNIVERSITY

Božo Kralj

DESKRIPTORJI: zgodovina zdravstva; izobraževanje v zdravstvu; zdravstvene šole

Izvleček – Članek opisuje 50-letno zgodovino Visoke šole za zdravstvo v Ljubljani. Pričetek izobraževanja višjih zdravstvenih delavcev sega v leto 1954, ko so pričele z izobraževanjem Višja šola za medicinske sestre, Višja šola za fizioterapevte ter Višja šola za rentgenske pomočnike, ki so se leta 1962 združile v Višjo šolo za zdravstvene delavce. Leta 1964 se je dejavnost šole razširila še na izobraževanje višjih delavnih terapevtov in višjih sanitarnih tehnikov, leta 1985 na program stomatološko laboratorijske protetike ter leta 1987 na program ortopedske tehnike. Leta 1993 je Visoka šola za zdravstvo pod okriljem Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani organizirala fakultetni študij zdravstvene vzgoje. V študijskem letu 1996/97 se je začel izvajati program zdravstvene nege ginekološko-porodniške smeri (babištva). Danes ima Visoka šola za zdravstvo sedem oddelkov: Oddelek za babištvo, Oddelek za delovno terapijo, Oddelek za fizioterapijo, Oddelek za ortopedsko tehniko, Oddelek za radiologijo, Oddelek za sanitarno inženirstvo, Oddelek za zdravstveno nego.

V članku je ločeno opisana zgodovina vsakega oddelka posebej. Ob ustanovitvi leta 1954 je bilo na vseh treh višjih šolah vpisanih skupno 108 študentov, sedaj se na Visoki šoli za zdravstvo šola 2272 študentov. Po visokošolskem strokovnem študijskem programu je od leta 1996 do konca leta 2003 končalo 2258 študentov. Poudarjen je pomen šolanja zdravstvenih delavcev na visokošolskem strokovnem študijskem nivoju za sodobno delovanje in razvoj zdravstva v Sloveniji.

Dosedanji razvoj zdravstvenega izobraževanja

Ustanovitev višjih šol za zdravstvene delavce v Ljubljani (leta 1954) je bil pomemben dogodek, ki je bistveno vplival na šolanje zdravstvenih delavcev številnih zdravstvenih smeri in s tem ustvaril pogoje za višjo strokovno raven celotnega zdravstva v Sloveniji. Zavedati se moramo, da to ni bil začetek šolanja zdravstvenih delavcev v Sloveniji, saj imamo Slovenci na področju zdravstvenega šolanja bogato in slavno tradicijo, na katero smo lahko ponosni.

Začetek organiziranja zdravstvenega šolanja nesporno predstavlja ustanovitev dveh babiških šol, in

DESCRIPTORS: history of health care; health care education; health care schools

Abstract – The article describes the 50 years long history of the University College of Health Studies in Ljubljana. The higher education of health care workers started in year 1954, when Nursing College, Higher Physiotherapy School and Higher Radiology School were founded. They incorporated in year 1962 into College for Health Workers. In 1964 the school's activities expanded to the syllabus for higher occupational therapists and higher sanitary technicians, in 1985 to the syllabus for stomatologic prosthodontics and in 1987 to the syllabus for orthopedic technicians. In 1993 the faculty study of health education was organized by University College for Health Studies under the wing of Faculty of Education at the University of Ljubljana. In the studying year 1996/97 the syllabus of gynecological-obstetrics nursing (midwifery) was started. Nowadays University College of Health Studies has seven departments: Department for midwifery, Department for occupational therapy, Department for physiotherapy, Department for orthopedic technique, Department for radiology, Department for sanitary engineering and Department for nursing. In article the history of each department is separately described. When founded in year 1954 all three higher schools registered 108 students, while today 2272 students are registered at the University College of Health Studies. In the period 1996–2003, 2258 students graduated on the higher professional education study programme. The importance of the education of health workers on the higher professional education study level for contemporary work and development of health care in Slovenia is accented.

sicer v Ljubljani in Celovcu leta 1753. Po navodilih avstrijske cesarice Marije Terezije jih je ustanovil nizozemski zdravnik Gerhard van Swieten. Babiška šola v Ljubljani je neprekinjeno delovala od leta 1753 do leta 1981, ko je bila v obdobju usmerjenega izobraževanja ukinjena. Ker je delovala v slovenskem jeziku, imamo Slovenci poleg vrhunske ginekologije in porodništva tudi odlično medicinsko, posebno ginekološko-porodniško terminologijo.

Tudi šolanje drugih zdravstvenih smeri – trenutno imamo na Visoki šoli za zdravstvo sedem zdravstvenih smeri oziroma oddelkov – je že predhodno potekalo v različnih oblikah in na različnih mestih, toda

ne na višješolski ravni. Pričetek izobraževanja višjih zdravstvenih delavcev sega v leto 1954, ko je bil sprejet Zakon o ustanovitvi višjih zdravstvenih šol (Ur. list LRS, št. 26/54). Po določbah zakona so pričele z izobraževanjem Višja šola za medicinske sestre, Višja šola za fizioterapevte ter Višja šola za rentgenske pomočnike. Pogoji za vpis je bila uspešno končana popolna srednja šola z zaključnim izpitom ali ustrezna srednja strokovna šola z diplomskim izpitom. Čas trajanja šolanja je bil različen, in sicer je šolanje na Višji šoli za medicinske sestre trajalo 3 leta, šolanje za fizioterapevte in rentgenske pomočnike pa 2 leti.

Vse tri šole so izvajale svojo dejavnost v neurejenih prostorskih razmerah. Tako je imela Višja šola za medicinske sestre prostore v bivšem samostanu na Trgu revolucije 18, kjer je imela svoj sedež tudi Višja šola za fizioterapevte, čeprav so njena predavanja potekala v predavalnici Ortopedske klinike na Zaloški cesti. Višja šola za rentgenske pomočnike je imela predavanja najprej v predavalnici Centralnega higienskega zavoda, kasneje pa v župnišču sv. Petra na Trubarjevi ulici 82 v Ljubljani.

Leta 1962 je bil sprejet Zakon o Višji šoli za zdravstvene delavce (Ur. list LRS, št. 21/62), ki je združil vse tri višje šole v Višjo šolo za zdravstvene delavce. Šola je imela svoj sedež v Ljubljani na Veselovi ulici 2. Leta 1964 se je dejavnost šole razširila še na izobraževanje višjih delovnih terapevtov in višjih sanitarnih tehnikov. V šolskem letu 1985/86 je šola vključila v svoj program tudi stomatološko laboratorijsko protetiko in v šolskem letu 1987/88 ortopedsko tehniko.

Za razvoj Višje šole za zdravstvene delavce je bil pomemben Zakon o višjem šolstvu, ki je leta 1975 Višjo šolo za zdravstvene delavce vključil v Univerzo v Ljubljani. Šola je tako prilagodila svoje poslovanje in delovanje načelom delovanja visokošolskih delovnih organizacij in habilitirala vse redno zaposlene pedagoške delavce, zunanje visokošolske učitelje ter zunanje strokovne sodelavce. Naslednji zelo pomemben mejnik je bil Zakon o ustanovitvi Visoke šole za zdravstvo v Ljubljani iz leta 1993. Leta 1993 je Visoka šola za zdravstvo pod okriljem Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani organizirala fakultetni študij zdravstvene vzgoje. V študijskem letu 1996/97 se je prvič začel izvajati program zdravstvene nege ginekološko-porodniške smeri (babištva).

Po spremembi višješolskega programa v visokošolski strokovni študijski program smo na Visoki šoli za zdravstvo organizirali študij po merilih za prehode, ki je diplomantom vseh smeri višje šole omogočal, da pridobijo visokošolsko strokovno izobrazbo in s tem ustrezni visokošolski naziv. Tak študij po merilih za prehode je bil enoleten, le program sanitarnega inženirstva je trajal dve leti. Programe po merilih za prehode smo organizirali že v študijskem letu 1997/98.

Visoka šola za zdravstvo v Ljubljani ima sedaj sedem oddelkov oziroma študijskih smeri: Oddelek za babištvo, Oddelek za delovno terapijo, Oddelek za fi-

zioterapijo, Oddelek za ortopedsko tehniko, Oddelek za radiologijo, Oddelek za sanitarno inženirstvo, Oddelek za zdravstveno nego.

Pred nastankom višjih zdravstvenih šol (leta 1954) in pred združitvijo v enotno Višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani leta 1962 je imela vsaka pridružena izobraževalna smer svojo predhodno zgodovino.

Zdravstvena nega

Za začetek organiziranega šolanja medicinskih sester lahko štejemo leto 1923, ko je takratno Ministrstvo za narodno zdravje ustanovilo »Šolo za sestre pri Zavodu za socialno-higiensko zaščito dece v Ljubljani«. Pouk je trajal eno leto, absolventke so prejele naziv otroška zaščitna sestra. Leta 1926 je šolanje postalo dvoletno. Leta 1931 je z delom začela triletna šola za zaščitne sestre v Ljubljani. Po 2. svetovni vojni so v letu 1946/47 na Šoli za medicinske sestre v Ljubljani študentke vpisali v triletni študijski program. V šolskem letu 1951/52 je Šola za medicinske sestre v Ljubljani začela sprejemati kandidatke s popolno srednjo šolo v dvoletni študijski program. Leta 1954 se je šola preimenovala v Višjo šolo za medicinske sestre v Ljubljani in leta 1962 se je z drugimi zdravstvenimi smermi združila v Višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani. Do leta 1960 je izobraževanje potekalo le v obliki rednega študija, od tedaj dalje pa tudi kot izredni študij, ki se je izvajal v Ljubljani in na dislociranih enotah šole v Zagrebu, na Reki, v Mariboru in v Valdaltri.

Fizioterapija

Šolanje za fizioterapevte je bilo sprva srednješolsko. Prvo šolo za fizioterapevte je ustanovilo Ministrstvo za ljudsko zdravstvo Slovenije v šolskem letu 1947/48. Ta dvoletna srednja šola je delovala v Rovinju pri bolnišnici za kostno tuberkulozo, pogoj za vpis je bila končana nižja gimnazija. Leta 1950 so šolo preselili v Ljubljano. Tu je bilo možno uvesti praktični pouk fizikalne terapije tudi na ostalih področjih medicine. Šola za fizioterapevt(k)e v Ljubljani je od šolskega leta 1950/51 delovala kot dvoletna šola, pogoj za sprejem je bila dokončana srednja šola z zaključnim izpitom. Leta 1954 je postala Višja šola za fizioterapevte.

Radiologija

Šolanje radioloških inženirjev je naprej potekalo v obliki šestmesečnih tečajev za rentgenske pomočnike (1947–1949), nato je bila v Ljubljani leta 1951 ustanovljena dvoletna šola za medicinske tehnike – rentgenske pomočnike. Šola je svoje prostore najprej imela v Higienskem zavodu (Ljubljana, Trubarjeva 2), kasneje pa v šempetrskem župnišču, kjer je delovala do leta 1967, ko se je preselila v sedanjo zgradbo današnje Visoke šole za zdravstvo. Leta 1954 je tedanja Šola za rentgenske pomočnike postala višja šola.

Delovna terapija in sanitarno inženirstvo

Izobraževanje višjih delovnih terapevtov in višjih sanitarnih tehnikov se je začelo leta 1964. Do leta 1969 je izobraževanje potekalo le v obliki rednega študija, po tem letu pa tudi kot študij ob delu. Izobraževanje sanitarnih tehnikov oziroma danes sanitarnih inženirjev se je začelo že leta 1947 z organiziranjem šestmesečnih tečajev. Leta 1948 je bila ustanovljena prva triletna šola in leta 1950 že štiriletna šola za medicinske tehnike. Na področju delovne terapije pa do leta 1964, ko je bil na Višji šoli za zdravstvene delavce ustanovljen Oddelek za delovno terapijo, na Slovenskem nismo imeli organiziranega posebnega izobraževanja za to smer.

Stomatološko laboratorijska protetika

V šolskem letu 1985/86 je šola v svoj program vključila tudi stomatološko laboratorijsko protetiko. Ta program se pozneje ni nadaljeval.

Ortopedska tehnika

Študij ortopedске tehnike se je v Sloveniji začel v študijskem letu 1987/88. Uvedeni študijski program je bil edini tovrstni program na področju celotne Jugoslavije. Izobraževanje je trajalo dve leti in je bilo organizirano le kot oblika študija ob in iz dela. Od študijskega leta 1993/94 ta program poteka v obliki rednega študija.

Zdravstvena vzgoja

Leta 1993 je Visoka šola za zdravstvo pod okriljem Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani organizirala fakultetni študij zdravstvene vzgoje, ki je trajal osem semestrov. Diplomantke tega študija so dobile naziv profesor(ica) zdravstvene vzgoje, saj je bil program zdravstvenoizobraževalno in zdravstvenovzgojno naravnani. V letih od 1993 do 1996 je po tem programu diplomiralo 124 profesorjev zdravstvene vzgoje.

Babištvo

V študijskem letu 1996/97 se je na Visoki šoli za zdravstvo ponovno začel izvajati program zdravstvene nege ginekološko-porodniške smeri (babištva), tokrat v Sloveniji prvič na visokošolski strokovni ravni. Po 15 letih po ukinitvi Babiške šole smo v Sloveniji torej ponovno začeli izobraževati babice.

Izredni študij

Višje zdravstvene šole so že kot samostojne šole (Višja šola za medicinske sestre, Višja šola za fizioterapevte in Višja šola za rentgenske pomočnike) leta 1960 uvedle tudi izredni študij (študij ob delu). Ta obli-

ka študija se je nadaljevala tudi po združitvi v enotno šolo leta 1962. Izredni študij je potekal tudi na oddelkih, ki so pozneje nastali ali se pridružili Višji šoli za zdravstvene delavce. Delež redno oziroma izredno vpisanih študentov se je na vseh oddelkih Višje šole za zdravstvene delavce spreminjal. V posameznih letih je potekal le redni študijski program. Leta 1996 je Visoka šola za zdravstvo v Ljubljani začela izvajati visokošolski strokovni študijski program na vseh sedmih oddelkih šole, izredni študij pa šele v naslednjem šolskem letu (1997/98) in le na nekaterih programih (zdravstvena nega, fizioterapija, delovna terapija).

Specializacije

Na Višji šoli za zdravstvene delavce so organizirali tudi specializacije iz posameznih strok izobraževalnega programa. S tem so želeli doseči, da diplomanti naše šole po končanem višješolskem programu pridobijo še dodatna specialistična znanja, potrebna za delo na specializiranih oddelkih. Tako so v letih od 1970 do 1992 organizirali naslednje specializacije: Intenzivna nega bolnika, Psihijatrija, Medicina dela, Psihiatrična zdravstvena nega, Oftalmološka zdravstvena nega, Nevrofizioterapija, Porodniška zdravstvena nega, Patronažna zdravstvena nega. V letih od 1993 do 1995 pa so organizirali strokovno izobraževanje za vodilne medicinske sestre Kliničnega centra.

Študenti ob vpisu in diplomi

Ob ustanovitvi leta 1954 je bilo na vseh treh višjih šolah skupaj vpisanih 108 študentov, in sicer 54 medicinskih sester, 24 fizioterapevtov in 30 radioloških pomočnikov. Leta 1970 je bilo v prvi letnik vpisanih 189 rednih študentov in 65 izrednih študentov, torej skupno 254 študentov, leta 1993 pa že 322 rednih študentov. V študijskem letu 2004/2005 smo na Visoko šolo za zdravstvo v prvi letnik vpisali 401 rednega študenta in 120 izrednih študentov, torej skupno 521 študentov. Sedaj je na Visoki šoli za zdravstvo 2272 študentov (1100 rednih, 410 izrednih študentov in 762 absolventov).

Po visokošolskem strokovnem študijskem programu je od leta 1996 do konca leta 2003 končalo 1360 rednih in 898 izrednih študentov, torej skupno 2258 študentov, in sicer na Oddelku za zdravstveno nego 937, na Oddelku za fizioterapijo 321, na Oddelku za radiologijo 200, na Oddelku za sanitarno inženirstvo 295, na Oddelku za delovno terapijo 247, na Oddelku za ortopedsko tehniko 36, na Oddelku za zdravstveno nego ginekološko-porodniške smeri 108 in po študijskem programu zdravstvene vzgoje 124.

Prešernove nagrade za študente

Prve študentske Prešernove nagrade Visoke šole za zdravstvo so bile podeljene že leta 1979, le štiri leta

po vključitvi Višje šole za zdravstvene delavce v Univerzo v Ljubljani. Prva leta je bila letno podeljena le ena študentska Prešernova nagrada. Pozneje se je število teh nagrad oziroma priznanj povečalo. Do sedaj je bilo na Visoki šoli za zdravstvo podeljenih 52 študentskih Prešernovih nagrad.

Knjižnica

Knjižnica je na Visoki šoli za zdravstvo samostojna enota, ki se je od svojega začetka leta 1954 bistveno povečala in organizacijsko spremenila. Leta 1993 se je avtomatizirala in kot polnopravna članica vstopila v sistem COBISS. Knjižnica vključuje delovne prostore in z računalniki opremljeno bralnico za študente. Ocenjujemo, da je to največja knjižnica v Sloveniji, ki pokriva delovanje Visoke šole za zdravstvo. V knjižnici, ki ima 22791 enot knjižničnega gradiva, so štiri zaposlene.

Zaposleni

Leta 1954 sta bila na šoli redno zaposlena 2 pedagoška in 2 nepedagoška delavca, leta 1964 15 pedagoških in 6 nepedagoških delavcev, leta 1994 45 pedagoških in 19 nepedagoških delavcev. Leta 2004 je na šoli redno zaposlenih 67 pedagoških delavcev, 13 dopolnilno zaposlenih pedagoških delavcev, 141 pedagoških delavcev, ki s šolo sodelujejo pogodbeno, in 54 pedagoških delavcev, ki s šolo sodelujejo na podlagi medsebojnega sporazuma med visokošolskimi zavodi, ter 25 nepedagoških delavcev. Na Visoki šoli za zdravstvo je v letu 2004 stalno zaposlenih 24 magistrstov, 12 doktorjev znanosti, 5 habilitiranih docentov, 1 izredni in 1 redni profesor.

Raziskovalno delo

Na Višji šoli za zdravstvene delavce in pozneje na Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani so raziskovalci izvajali samostojne raziskovalne projekte, največ pa so se vključevali v projekte z raziskovalci fakultet in inštitutov ljubljanske oziroma mariborske univerze.

Po ustanovitvi Inštituta za raziskovalno delo na Visoki šoli za zdravstvo (1998) se je raziskovalno delo zelo povečalo. Raziskovalne naloge, ki jih financirajo Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Ministrstvo za zdravje in Mestna občina Ljubljana, izvajamo samostojno ali v sodelovanju z drugimi raziskovalnimi ustanovami. Raziskovalci vseh sedmih študijskih smeri na Visoki šoli za zdravstvo sodelujejo v raziskovalni nalogi »Celostna obravnava starostnika«. Na šoli je 39 registriranih raziskovalcev.

Mednarodna sodelovanja

Mednarodno sodelovanje Visoke šole za zdravstvo je danes zelo obsežno in heterogeno. Do leta

1985 je bilo v obliki izmenjave študijskih programov in izkušenj pri pedagoškem delu omejeno na sodelovanje z višjimi in visokimi šolami za zdravstvo v Jugoslaviji, po letu 1985 pa se je mednarodno sodelovanje tedanje Višje šole za zdravstvene delavce zelo povečalo.

V letih od 1986 do 1992 je sodelovanje potekalo s predstavnicami Svetovne zdravstvene organizacije ter univerz iz Združenih držav Amerike, Kanade, Nizozemske in Švedske, in sicer predvsem v povezavi s pripravo novih študijskih programov. V letu 1991 je bilo za pripravo novega programa zdravstvene nege pomembno sodelovanje s Hogeschool – Nijmegen (Nizozemska) in Polytechnic school of East London (Velika Britanija), ki se je izvajalo v okviru projekta Tempus. V letih od 2000 do 2004 je v okviru programa Socrates/Erasmus in Leonardo Da Vinci Visoka šola za zdravstvo izvajala številna sodelovanja z visokimi zdravstvenimi šolami oziroma univerzami po Evropi. Z evropskimi univerzami (Italija, Španija, Švedska, Nizozemska, Belgija, Norveška in Velika Britanija) ter univerzami v ZDA in Tunisu sodelujemo na pedagoškem (mednarodna izmenjava študentov in predavateljev) in raziskovalnem področju. Na teh univerzah so naši predavatelji tudi vabljeni profesorji.

Prostori

Vse tri višje zdravstvene šole, ki so nastale leta 1954, so začele svoje delovanje v nemogočih prostorih in na različnih lokacijah (v bivšem uršulinskem samostanu v Ljubljani in župnišču sv. Petra). Leta 1964 se je na Poljanski cesti 26 a začela gradnja sedanje stavbe Visoke šole za zdravstvo. Leta 1967 je bila dokončana stavba A, v katero se je še isto leto vselila Visoka šola za zdravstvo.

Leta 1967 so bili narejeni tudi temelji za stavbo B, toda gradnja se je ustavila. Tako se je Visoka šola za zdravstvo v Ljubljani v naslednjih letih zaradi povečevanja že obstoječih študijskih programov in vključevanja novih ter povečevanja števila rednih in izrednih študentov ponovno znašla v nemogočih prostorskih razmerah.

Leta 1999 smo na šoli imeli pri 1.800 rednih in izrednih študentih le 1,8 m² na študenta (normativ je 15 m² na študenta).

Leta 2001 smo uspeli dograditi 4. nadstropje obstoječe zgradbe (stavba A) ter tako šoli dodali 605 m² (velika predavalnica, seminarski prostori in kabine). V letu 2002 smo dogradili vezni trakt med stavbo A in B. Sedaj gradimo stavbo B s 3920 m² prostora. Upamo, da bo z dograditvijo rešen prostorski problem šole. Dobili bomo nove predavalnice, seminarske prostore, knjižnico in laboratorije ter tako omogočili normalno in sodobno pedagoško in raziskovalno delo doma – na Visoki šoli za zdravstvo Univerze v Ljubljani.

Razvoj Visoke šole za zdravstvo v prihodnje

Po zgodovinskem pregledu nastajanja in delovanja oddelkov Visoke šole za zdravstvo, predstavitvi sedanjega prostorskega stanja in raziskovalnega ter izobraževalnega delovanja zaposlenih se nesporno vprašamo, kaj so perspektive za nadaljnji razvoj in bodočnost Visoke šole za zdravstvo v Ljubljani. Menim, da so izpolnjeni vsi pogoji za edini možni nadaljnji razvoj Visoke šole za zdravstvo, to je prerast v fakulteto.

Literatura

1. Arhiv Visoke šole za zdravstvo.
2. Božič A (ur.). Zbornik ob 50-letnici Visoke šole za zdravstvo. Ljubljana: Visoka šola za zdravstvo, 2004.
3. Butala B. Pregled razvoja Višje šole za zdravstvene delavce. V: Šuštar B (ur.). Šola za sestre. Zdravstveno šolstvo na Slovenskem 1753–1992. Ljubljana: Slovenski šolski muzej, 1992: 109–10.
4. Hajdinjak G, Štebe V. Višješolsko izobraževanje medicinskih sester. V: Šuštar B (ur.). Šola za sestre. Zdravstveno šolstvo na Slovenskem 1753–1992. Ljubljana: Slovenski šolski muzej, 1992: 110–3.
5. Kralj B, Navinšek S (ur.). Babištvo skozi čas. Zbornik ob 250-letnici ustanovitve Babiške šole v Ljubljani. Ljubljana: Visoka šola za zdravstvo, 2003.
6. Kralj B. Ob 250-letnici Babiške šole v Ljubljani – zgodovinski oris. Obzor Zdr N 2004; 38: 7–11.
7. Lubej M (et al.). Razvoj Visoke šole za zdravstvo in njenih programov. V: Zgaga P (ur.). Razvoj visokega strokovnega šolstva v Republiki Sloveniji. Referati in poročila s tematske konference v Portorožu, 21.–23. april. 1994. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, 1994: 243–55.
8. Lubej M (et al.) Visoka šola za zdravstvo. V: Repež M (ur.). 75 let Univerze v Ljubljani. 75 let neprekinjenega delovanja Univerze v Ljubljani. 1919–1994. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, 1994: 124–9.
9. Lubej M. Višja šola za zdravstvene delavce. V: Šelih A (ur.). Zbornik ljubljanske univerze. Ljubljana: Univerza Edvarda Kardelja, 1989: 96–8.
10. Navinšek S. Srednja zdravstvena šola v Ljubljani 1980–90. V: Šuštar B (ur.). Šola za sestre. Zdravstveno šolstvo na Slovenskem 1753–1992. Ljubljana: Slovenski šolski muzej, 1992: 105–8.
11. Odlok o preoblikovanju Univerze v Ljubljani. Uradni list Republike Slovenije št. 28/2000.
12. Toni – Gradišek A. Babiška šola v Ljubljani. V: Šuštar B (ur.). Šola za sestre. Zdravstveno šolstvo na Slovenskem 1753–1992. Ljubljana: Slovenski šolski muzej, 1992: 21–30.
13. Toni – Gradišek A. Naša prva medicinska sestra Angela Boškin in ustanovitev prve sestrske šole pri nas. V: Šuštar B (ur.). Šola za sestre. Zdravstveno šolstvo na Slovenskem 1753–1992. Ljubljana: Slovenski šolski muzej, 1992: 31–4.
14. Toni – Gradišek A. Šola za medicinske sestre v Ljubljani. V: Šuštar B (ur.). Šola za sestre. Zdravstveno šolstvo na Slovenskem 1753–1992. Ljubljana: Slovenski šolski muzej, 1992: 57–64.
15. Višja šola za zdravstvene delavce. V: Kokole J (ur.). Biografije in bibliografije univerzitetnih učiteljev, znanstvenih delavcev in sodelavcev. Tretja knjiga 1966–1976. II. del. Ljubljana: Univerza Edvarda Kardelja v Ljubljani, 1981: 1377–92.
16. Zakon o usmerjenem izobraževanju. Uradni list Socialistične republike Slovenije št. 11/1980 in 6/1983.
17. Zakon o ustanovitvi Visoke šole za zdravstvo v Ljubljani. Uradni list Republike Slovenije št. 32/1993.
18. Zakon o ustanovitvi višjih zdravstvenih šol. Uradni list Ljudske republike Slovenije št. 26/1954.
19. Zakon o visokem šolstvu. Uradni list Republike Slovenije št. 67/1993, 13/1994 in 99/1999.
20. Zakon o visokem šolstvu. Uradni list Socialistične republike Slovenije št. 13/1975.
21. Zakon o Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani. Uradni list Ljudske republike Slovenije št. 21/1962.